

Folkeuniversitetet i Vejle

Program efterår 2021

folkeuniversitet-vejle.dk

Alle foredrag er arrangeret af de nævnte organisationer i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Læs mere om foredragene og kontroller eventuelle ændringer på folkeuniversitet-vejle.dk. Begrænset antal pladser – **tilmeld dig** gerne senest en uge før et foredrag!

Kontakt: fu.vejle@gmail.com – tlf. 6178 5551

Vi glæder os til at se dig i Folkeuniversitetet!

 støtter Folkeuniversitetet

• Tirsdag 24. august kl. 19.00

Foredragsserie om Vejle Å og Fjord - fortid, nutid og fremtid [1]

En grøn dagsorden for Vejle ådal og fjord

Foredrag ved *Rita Buttenschøn*, seniorrådgiver, Inst. for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet

Ådalen har store naturværdier, som skal forvaltes i et samarbejde mellem private lodsejere og offentlige myndigheder. Dertil kommer meget store potentialer for forbedringer ved omlægninger, jordfordeling og andre tiltag.

Efter oplægget er der plads til spørgsmål og diskussion. Giv gerne dine værdier og præferencer til kende vedrørende ådalens og fjordens fremtidige forvaltning.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Gratis adgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Vejle Kommune, *Natur og Friluftsliv*

• Mandag 13. september kl. 19.00

Foredragsserie om Vejle Å og Vejle Fjord - fortid, nutid og fremtid [2]

Vandet, klimaet og landskabet

Foredrag ved *Henrik Vejre*, professor i landskabsarkitektur og planlægning, Inst. for Geovidenskab og Naturforvaltning, KU

Klima og vand har været centrale faktorer i ådalenes lange historiske udvikling. Vi hører om, hvordan nedbør og klimaændringer også i fremtiden vil sætte præg på udviklingen og skal tænkes ind i landskabsplanlægningen.

Efter oplægget er der plads til spørgsmål og diskussion. Giv gerne dine værdier og præferencer til kende vedrørende ådalens og fjordens fremtidige forvaltning.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Gratis adgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Vejle Kommune, *Natur og Friluftsliv*

• Mandag 27. september kl. 19.00

Foredragsserie om Vejle Å og Vejle Fjord - fortid, nutid og fremtid [3]

Kulturmiljøer og landskabet i Vejle Ådal

Foredrag ved *Per Grau Møller*, lektor, lic. phil., Kartografisk Dokumentationscenter, SDU

Ådalen er rig på kulturhistoriske værdier, og der er flere sammenhængende kulturmiljøer, som allerede forvaltes og formidles. I en samlet fortælling om ådalen og i en samlet planramme for Vejle ådal og fjords fremtid er kulturmiljøet et af de vigtigste bindemidler.

Efter oplægget er der plads til spørgsmål og diskussion. Giv gerne dine værdier og præferencer til kende vedrørende ådalens og fjordens fremtidige forvaltning.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Gratis adgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Vejle Kommune, *Natur og Friluftsliv*

• Tirsdag 5. oktober kl. 19.00

Understøttelse af fattige og gamle fra ca. 1600 - ca. 1900

Foredrag ved *Erik Kann*, seniorkonsulent ved Kennedy Centret, København

Du skal arbejde og forsørge dig selv og din familie. Sådan har det herskende socialpolitiske dogme lydt gennem århundreder. Men sådan har virkeligheden ikke altid været, og du har sikkert fra tid til anden mødt udtryk som 'lever af almisse', 'forsørges af sognet' eller 'fattiglem'. Udtryk, der fortæller, at samfundet ofte måtte træde til og sikre den mest basale overlevelse.

Mange tror fejlagtigt, at der ikke findes arkivmateriale om fattige og gamle. Tværtimod - der er masser! Du skal bl. a. med på fattiggården i Rønne for at se, hvad de gamle fik at spise, du skal med, når sogne lukker kassen i for en ansøgning om midlertidig hjælp - og meget mere.

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle

Entre: 50 kr. ved indgang, gratis for medlemmer af VSF.

Tilmelding til torben@polsterbo.dk / sms 3171 0925

Arr.: Vejleegnens Slægtshistoriske Forening

• Tirsdag 12. oktober kl. 19.00

Synnejsk sprog og identitet

Foredrag ved *Jørn Buch*, cand. phil. i historie, tidl. lektor og medarbejder ved DR

I Ha'sle bo'e di fin', i Synnebor' ve di gern væ'et, i Affenrå æ di li'glaj - o i Tynne ve' di it hva' det æ!

Denne gamle talemåde viser, at der var forskel på sønderjyder. Men kan man tale om en særlig sønderjysk identitet i dag?

Foredraget vil komme ind på det særligt sønderjyske både omkring identiteter og mentaliteter, sprog og historie.

Arrangementet er en del af programmet **Genforeningen 2020** og støttes af *A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers fond til almene Formål* samt *Folkeuniversitetet*.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Gratis adgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

• Tirsdag 26. oktober kl. 19.00

Verdens første popfænomen: historien om de fem danske Sisters Barrison

Fordrag ved *Hans Henrik Appel*, historiker dr. phil.

Hans Henrik Appels bog *Barrison-feberen* er i år blevet kåret som *Årets historiske bog 2020*. Med udgangspunkt i bogen fortæller han historien om fem danske søstre, der i 1880'erne udvandrere med deres forældre fra fattige kår i København. I New Yorks slum bliver de opdaget af danskeren William Fleron, der tilbyder at blive deres impressario. Efter et gennembrud i USA tager han dem i 1894 med til Paris, hvor de som *Barrison Sisters* fra den ene dag til den anden brager igennem og bliver det mest eftertragtede navn på den vestlige varietéscene.

Ved hjælp af et stort og levende billedmateriale giver Hans Henrik Appel os et indblik i, hvordan søstrene repræsenterer *fin-de-siècle*-begrebet og derfor udløser både brusende begejstring og forarget, hårdnakket modstand.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Entre kr. 80 ved indgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

• Tirsdag 2. november kl. 19.00

Distriktslægekiver, dødsattester og sindssygeanstalter

Foredrag ved *Ulrich Alster Klug*, slægtsforsker

Dette foredrag er en appetitvækker til slægtsforskerens brug af dødsattester og jordemoderprotokoller. Desuden berøres de statslige sindssygeanstalter, der blev grundlagt i 1850'erne og i hvis patientjournaler, der kan hentes enestående oplysninger. Efter en kort gennemgang af arkivfonde og arkiver fremlægger Ulrich Alster Klug nogle interessante eksempler, der viser, hvilken gavn slægtsforskeren kan have af disse arkivalier.

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle

Entre kr. 50 ved indgang, gratis for medlemmer af VSF.

Tilmelding til torben@polsterbo.dk / sms 3171 0925

Arr.: Vejleegnens Slægtshistoriske Forening

• Onsdag 3. november kl. 19.00

Sundhedsvæsenet efter COVID-19

Foredrag ved *Kjeld Møller Pedersen*, professor i sundhedsøkonomi, Syddansk Universitet

Coronakrisen har vendt op og ned på mange ting. Vores sundhedsvæsen er blevet testet som aldrig før, og effekterne af krisen skal vi leve med i årevis. Vi har også lært meget nyt. Diskussionen om fremtidens sundhedsvæsen er mere aktuel end nogensinde og må nu ses i et nyt lys:

Hvad har vi lært? Kan vores sundhedsvæsen stå distancen? Hvordan kan og skal der prioriteres i fremtiden? Hvilken struktur giver danskerne den bedste sundhed? - Og hvad vil vi betale for det?

Kjeld Møller Pedersen tager temperaturen på vores sundhedsvæsen og stiller skarpt på en række af de mest centrale udfordringer.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Entre kr. 80 ved indgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

• Mandag 8. november kl. 19.00

De vestjyske københavnerplantager

Foredrag ved *Holger Grumme Nielsen*, museumsinspektør ved Vardemuseerne

I slutningen af 1800-tallet var industrialiseringen med til at skabe et økonomisk stærkt borgerskab. Disse nyrige danske blev markante støtter for hedesagen. Det medførte, at velhavere fra især København i tiden frem mod år 1900 opkøbte hedearealer i Jylland med det formål at anlægge plantager. Overalt i plantagerne støder man på monumenter og ejerfamiliernes landsteder. De har form af små slotte eller plantørgårde og blev anlagt med assistance af tidens førende arkitekter.

Holger Grumme Nielsen fortæller indgående om københavnerplantagerne krydret med mange originale billeder fra lokaliteterne.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Entre kr. 80 ved indgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

• Tirsdag 23. november kl. 16.00

Forsinket afstemningsfejring i Balle Forsamlingshus

Foredrag ved *Linda Lassen*, forfatter

Forfatter Linda Lassen fortæller om sønderjydernes kamp for at blive forenet med Danmark ud fra sine to bøger *Men sko må jeg ha' - om vandrelærerinden Henriette Gubi* (udk. 2014) og *Jens og Marie - en genforeningsroman* (udk. 2019). Jens Jessen var 1882-1906 redaktør af Flensborg Avis. Han blev gift med Marie Fibiger, der kom fra et konservativt københavnsk miljø - hun brændte for den sønderjyske sag.

Sted: Balle Forsamlingshus, Ballevej 50, 7182 Bredsten

Entre kr. 80 ved indgang

Tilmelding senest 15. november til Kirsten Rykind-Eriksen,

rykind@bbsyd.dk / tlf. 4026 5489

Arr.: Balle Valgmenighed og Balle Forsamlingshus, Historisk Samfund for Sydøstjylland, Grænseforeningen Vejle Vesteregn.

• Tirsdag 30. november kl. 19.00

Foredragsserie om ny landskabsplan for Vejle Å og Vejle Fjord [4] Vejle Ådal og Fjord - fremtidige udviklingspotentialer for erhverv og friluftsliv.

Foredrag ved *Jørgen Primdahl*, professor i det åbne lands planlægning, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet

I dette foredrag vil Jørgen Primdahl se fremad og samle tråde. Baseret på resultater fra de gennemførte undersøgelser og på input fra de foregående foredrag i serien giver han et bud på udviklingspotentialer i området. Han har fokus på de tre erhverv landbrug, skovbrug og dambrug samt friluftslivet og den turisme, der er knyttet hertil. Efter oplægget er der plads til spørgsmål og diskussion.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Gratis adgang

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com - sms 6178 5551

Arr.: Vejle Kommune, *Natur og Friluftsliv*

• Tirsdag 7. december kl. 19.00

Uægte børn og ugifte forældre 1750-1850

Foredrag ved *Asbjørn Romvig Thomsen*, seniorforsker ved Rigsarkivet

Vi hører om børn, der blev født uden for ægteskab, og deres forældre - med fokus på perioden 1750-1850, hvor det kan være ganske vanskeligt at spore dem og deres historie i kildematerialet. Derfor vil en del af foredraget give gode tips og tricks til eftersøgningen af disse vanskelige aner. Først når vi ved mere om dem, kan vi nemlig begynde at finde svar på de mere komplicerede spørgsmål om deres historie. Er det fx sandt, at de uægte børn og den ugifte mor blev udstødt og hånet i lokalsamfundet?

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle

Entre kr. 50 ved indgang, gratis for medlemmer af VSF.

Tilmelding til torben@polsterbo.dk / sms 3171 0925

Arr.: Vejleegnens Slægtshistoriske Forening